

ارزیابی تاثیر ویژگی های نظارتی هیئت مدیره بر کیفیت اطلاعات حسابداری در بورس اوراق بهادار تهران

رضا رنجبر جمشیدی^۱، رسول نظری سفیدان^۲، علی اکبر نونهال نهر^۳

۱- گروه اقتصاد و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بستان آباد، بستان آباد، ایران

۲- گروه اقتصاد و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بستان آباد، بستان آباد، ایران

۳- گروه اقتصاد و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بستان آباد، بستان آباد، ایران

Reza_jamshidi40@yahoo.com

چکیده

در این تحقیق رابطه بین ترکیب هیئت مدیره، ساختار مالکیت و کیفیت اطلاعات حسابداری، مورد آزمون قرار گرفت. به منظور آزمون تاثیرگذاری متغیرهای مستقل الف: ترکیب هیئت مدیره (نسبت مدیران غیرموظف به کل هیئت مدیره، دوگانگی نقش مدیر عامل، اندازه هیئت مدیره) ب: ساختار مالکیت (تمرکز مالکیت، مالکیت مدیران) بر متغیر وابسته (کیفیت اطلاعات حسابداری) از مدل ران و همکاران (۲۰۱۴)، استفاده شده است و متغیرهای کنترلی (نسبت ارزش بازار سهام به ارزش دفتری، اهرم مالی، اندازه شرکت) در مدل آزمون مورد استفاده قرار گرفتند. قلمرو زمانی این تحقیق از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ می باشد. نمونه آماری این تحقیق ۸۱ شرکت از بین شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب گردید. برای آزمون فرضیه های تحقیق از رگرسیون خطی چندگانه، آزمون F، t و دوربین واتسون استفاده شده است. نتایج بدست آمده حاصل از آزمون فرضیه های تحقیق بیانگر این است که نسبت اعضاء غیرموظف به کل هیئت مدیره (مدیران داخلی) بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد؛ ولی دوگانگی نقش مدیر عامل، اندازه هیئت مدیره، ترکیب هیئت مدیره، تمرکز مالکیت، مالکیت مدیران، و ساختار مالکیت بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیری ندارند.

واژه های کلیدی: ترکیب هیئت مدیره، ساختار مالکیت، تمرکز مالکیت، کیفیت اطلاعات حسابداری

۱- مقدمه

هدف کلی حسابرسان، حفاظت از منافع سهامداران در مقابل تحریفها و اشتباههای با اهمیت موجود در صورتهای مالی است. حسابرسان به منظور حفظ اعتبار حرفه، شهرت حرفه‌ای خود و اجتناب از دعاوی قضایی علیه خود به دنبال افزایش کیفیت اطلاعات حسابداری هستند (تندلوو و استرایلن، ۲۰۰۸). در این میان، انگیزه‌های مدیران در جهت اعمال منافع شخصی خود در کیفیت سود، مانع از رسیدن حسابرسان به اهداف خود می‌شوند. یکی از اهداف اساسی وضع استانداردهای حسابداری این است که استفاده‌کنندگان بتوانند با اتکا بر صورتهای مالی تصمیم‌های نسبتاً مربوط و صحیحی اتخاذ کنند، پس نیاز حرفه حسابداری به آن شیوه از گزارشگری می‌باشد که منافع تمام استفاده‌کنندگان (ذینفعان) به صورتی مطلوب رعایت شود. اما همانطور که از تعریف مدیریت سود برمی‌آید، مدیران برای رسیدن به اهداف خاصی که منطقی منافع عده‌ای خاص را تامین می‌کند، سود را طوری گزارش می‌کنند که این با هدف تامین منافع عمومی استفاده‌کنندگان مغایرت دارد (همان منبع). تئوری نمایندگی برای افزایش استقلال هیئت مدیره از مدیریت، از این ایده پشتیبانی میکند که هیئت‌مدیره می‌بایست در چنبره مدیران بیرونی (غیر اجرایی) باشد. زیرا رفتارهای فرصتطلبانه مدیریت باید توسط مدیران غیر اجرایی شرکت تحت کنترل و نظارت باشد. وجود چنین مدیرانی میتواند کیفیت تصمیمات مدیریت را تحت تأثیر قرار داده و راهکارهای مناسب که باید توسط مدیریت انجام شود تا عملکرد شرکت بهبود یابد را در اختیار وی قرار می‌دهد (حساس‌یگانه و همکاران، ۱۳۸۷).

وظیفه هیئت مدیره تأیید این مطلب است که آیا مدیران اجرایی شرکت در جهت منافع سهامداران عمل می‌کنند یا خیر؟ در صورتیکه برخی از اعضای هیئت‌مدیره، به ویژه رئیس هیئت‌مدیره، خود در پستهای مدیریت اجرایی در شرکت همچون مدیرعامل، ایفای وظیفه کنند، استقلال و قدرت نظارت آنان بر مدیران اجرایی کاهش یافته و نمیتوانند وظیفه اصلی خود را به نحو مطلوب انجام دهند. بنابراین جدایی سمت مدیرعامل از ریاست هیئت مدیره یکی از لازمه‌های سیستم کارآمد حاکمیت شرکتی بوده و موجب میشود که هیئت مدیره بتواند به‌طور مستقل و به خوبی عملکرد مدیران را مورد ارزیابی و نقد قرار دهند و در نتیجه زمینه را برای بهبود سازوکارهای کنترلی و نظارتی در شرکت فراهم آورد (لاپورتا، ۲۰۰۹). همچنین مطالعات نشان داده‌اند که حسابداری سازوکار مهمی در راهبری شرکتی می‌باشد. محققان شواهدی را فراهم نموده‌اند که حسابداری موجب کاهش احتمال بروز عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران و مدیران می‌شود (جنسن و میشلینگ، ۲۰۰۷). پالمرز (۱۹۹۸) دریافته است که گزارش حسابداری عامل کلیدی در واکنش بازار به شمار می‌آید اما این واکنش به کیفیت حسابداری بستگی دارد (پالمروس، ۲۰۰۸). دی آنجلو (۱۹۸۱)، کیفیت حسابداری را به صورت احتمال کشف و گزارش تحریف با اهمیت در ارائه منصفانه اطلاعات حسابداری تعریف نموده است. طبق این تعریف، استقلال و صلاحیت دو ویژگی اصلی در کیفیت حسابداری میباشد. هنگامی که هزینه‌های نمایندگی به دلیل عدم تمرکز مالیکت و عدم وجود نظارت موثر توسط مالکان افزایش مییابد، تقاضا برای حسابداری‌های با کیفیت بالاتر، افزایش می‌یابد (دی‌آنجلو، ۱۹۸۱).

در این راستا پژوهش حاضر به دنبال یافتن پاسخی برای این سؤال است که آیا وجود یک هیئت مدیره دارای ویژگیهای معرفی شده در قوانین حاکمیت شرکتی میتواند سبب افزایش کیفیت اطلاعات حسابداری شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران شود یا خیر؟ آیا وجود یک هیئت مدیره کارا می‌تواند باعث افزایش کیفیت حسابداری شود؟ در نتیجه، هدف پژوهش حاضر، «بررسی تاثیر ویژگی‌های نظارتی هیئت مدیره بر کیفیت اطلاعات حسابداری در بورس اوراق بهادار تهران» می‌باشد.

۲- مبانی نظری پژوهش

۲-۱- ویژگیهای نظارتی هیئت مدیره: یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین عوامل نظام حاکمیت شرکتی، ویژگی‌های نظارتی هیئت مدیره است. مسوولیت هیئت مدیره، فراهم کردن نظارت مستقل بر عملکرد مدیران اجرایی و الزام مدیران به پاسخگویی در قبال

سهامداران و ذی نفعان است. باور عمومی این است که هیئت مدیره زمانی که از استقلال بیشتری برخوردار است، نظارت موثرتری بر مدیران اجرایی اعمال می کند. به عنوان مثال بیزلی (۱۹۹۶) در پژوهش تجربی دریافت که حضور اعضای مستقل و غیرموظف هیئت مدیره، احتمال تقلب در ارائه صورت های مالی را کاهش داده است (مشایخ و اسماعیلی، ۱۳۸۵). گروهی از سرمایه های انسانی که با گرد هم آمدن در تیمی به نام هیئت مدیره از شایستگی و توانمندی های خود در جهت خلق ارزش افزوده ای جمعی برای شرکت و ذینفعان استفاده می نمایند. ترکیب این تیم شایسته خود از جنبه های متنوعی قابل تحلیل است که از جمله می توان به مواردی همچون اندازه هیئت مدیره (تعداد افراد حاضر در ترکیب)، استقلال اعضای هیئت مدیره (نبود هیچ گونه ارتباط قبلی و در حال حاضر با شرکت و فعالیت اجرایی در بخش های مختلف آن)، ترکیب جنسیتی هیئت مدیره (نسبت اعضای زن به مرد هیئت مدیره)، چندعضویت بودن اعضای هیئت مدیره (عضویت یک عضو در سایر تیم های هیئت مدیره)، سن متوسط ترکیب (متوسط سن اعضای هیئت مدیره) و زمان فعالیت اعضای (متوسط دوره تصدی گری اعضای هیئت مدیره) اشاره نمود (رویچودھاری و همکاران، ۲۰۰۶).

اعضای غیرموظف (مدیران داخلی) هیئت مدیره: نسبت تعداد اعضای غیرموظف در هیئت مدیره به تعداد کل اعضای هیئت مدیره می باشد.

دوگانه بودن نقش مدیرعامل: اگر، رئیس هیئت مدیره باشد برابر یک و اگر میان موقعیت رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل فاصله باشد صفر است.

اندازه هیئت مدیره: شامل تعداد اعضای هیئت مدیره می باشد.

تمرکز مالکیت: درصد سهام دارندگان بالای ۵٪ کل سهام می باشد.

مالکیت مدیران: نسبت تعداد سهام در دست مدیران به تعداد کل سهام شرکت می باشد.

۲-۲- متغیر وابسته کیفیت اطلاعات حسابداری: دی آنجلو (۱۹۸۱)، کیفیت اطلاعات حسابداری را به صورت احتمال کشف و گزارش اشتباهی با اهمیت در صورتهای مالی تعریف میکند. او به لحاظ نظری ارتباط بین کیفیت حسابداری و اندازهی موسسهی حسابداری را مطرح کرد و معتقد بود موسسه های بزرگ، شرکتهای بیشتری را حسابداری میکنند و کل حق الزحمه ای آنها بین شرکتهای صاحب کار تفکیک می شود و به صاحبکاران وابستگی ندارند. موسسه های حسابداری بزرگ استقلال بیشتری دارند، بنابراین با کیفیت بیشتری به حسابداری می پردازند (دی آنجیلو، ۱۹۸۱). بارتو، فردیناند و جودی (۲۰۰۰)، نیز در تحقیق خود برای ارزیابی کیفیت حسابداری از شش موسسهی بزرگ حسابداری استفاده کردند، آنان فرض کردند حسابداری توسط این شش موسسهی بزرگ، دارای حداکثر کیفیت است. با توجه به این مطلب و برای مقایسه نتایج تحقیق، در این تحقیق نیز از نوع حسابرس به عنوان متغیر کیفیت حسابداری استفاده شده است (بارتو و همکاران، ۲۰۰۰).

۲-۳) تعریف متغیرهای کنترلی

نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری: نسبت ارزش بازار حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام می باشد.

اهرم شرکت: نسبت ارزش دفتری کل بدهی ها بر کل دارایی های شرکت است.

اندازه شرکت: اندازه هر شرکت به میزان دارایی های آن شرکت بستگی دارد و به منظور هم مقیاس شدن رقم کل دارایی ها از لگاریتم آن به عنوان متغیر کنترلی استفاده شده است.

۲-۴) تعریف واژه های کلیدی

ترکیب هیئت مدیره: گروهی از سرمایه‌های انسانی که با گرد هم آمدن در تیمی به نام هیئت مدیره از شایستگی و توانمندی‌های خود در جهت خلق ارزش افزوده ای جمعی برای شرکت و ذینفعان استفاده می‌نمایند. ترکیب این تیم شایسته خود از جنبه‌های متنوعی قابل تحلیل است که از جمله می‌توان به مواردی همچون اندازه هیئت مدیره (تعداد افراد حاضر در ترکیب)، استقلال اعضا هیئت مدیره (نبود هیچ گونه ارتباط قبلی و در حال حاضر با شرکت و فعالیت اجرایی در بخش‌های مختلف آن)، ترکیب جنسیتی هیئت مدیره (نسبت اعضای زن به مرد هیئت مدیره)، چندعضویت بودن اعضا هیئت مدیره (عضویت یک عضو در سایر تیم‌های هیئت مدیره)، سن متوسط ترکیب (متوسط سن اعضای هیئت مدیره) و زمان فعالیت اعضا (متوسط دوره تصدی گری اعضا هیئت مدیره) اشاره نمود (ون دروال و اینگلی، ۲۰۰۳).

کیفیت اطلاعات حسابداری: حاکی از آن است که حسابداران باید پایین‌ترین ارزش دارایی‌ها و درآمدها و بالاترین میزان بدهی‌ها و هزینه‌ها را گزارش کنند (بلکویی، ۱۹۸۵).

۳- پیشینه‌ی تحقیقات انجام یافته

کیانی فرو وحیدی‌الیزایی (۱۳۹۲)، پژوهشی با عنوان «بررسی تاثیر ویژگی‌های هیئت مدیره و کیفیت اطلاعات حسابداری بر عملکرد شرکت در بورس اوراق بهادار تهران»، انجام داده‌اند. آزمون فرضیه‌ها با استفاده از روش آماری داده‌های ترکیبی و برای دوره زمانی ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۱ با استفاده از اطلاعات ۱۲۱ شرکت منتخب به روش نمونه‌گیری حذف سیستماتیک انجام شده است. نتایج نشان داد در شرکت‌های با تعداد بیشتر اعضای هیئت مدیره به ویژه اعضای غیرموظف، میزان بازدهی و عملکرد شرکت افزایش می‌یابد. همچنین پاداش هیئت مدیره و نوع موسسه حسابداری، کیفیت حسابداری (نیز باعث افزایش بازدهی میشوند. اما در شرکت‌هایی که مسئولیت رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل از یکدیگر تفکیک نشده باشد رابطه منفی با عملکرد شرکت وجود دارد. محمودی و همکاران (۱۳۹۲)، پژوهشی با عنوان «نقش کیفیت اطلاعات حسابداری و عدم نقدشوندگی بر بازده سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، انجام داده‌اند. این پژوهش در زمره‌ی نخستین پژوهش‌هایی است که به بررسی تاثیر کیفیت اطلاعات حسابداری و عدم نقد شوندگی بر بازده سهام شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد. در این تحقیق تعداد ۱۳۵ شرکت طی دوره‌ی سه ساله (۱۳۸۷-۱۳۸۹) به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار اکسل، محاسبه شده و با نرم‌افزار اس پی اس اس ۱۸ و ایویوز ۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. و فرضیه‌های مربوطه با استفاده از مدل‌های رگرسیونی تلفیقی بدون اثرات ثابت (ادغام شده) آزمون شده است. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که بین بی‌کیفیتی اطلاعات حسابداری و بازده، رابطه‌ای معنادار و منفی وجود دارد ولی تاثیر عدم نقدشوندگی بر بازده مثبت و معنادار است و همچنین تاثیر همزمان این دو عامل یعنی عدم نقدشوندگی و کیفیت اطلاعات حسابداری بر بازده سهام معنادار و مثبت است.

اسرافیل پور و همکاران (۱۳۹۲)، پژوهشی با عنوان «تأثیر کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعاتی»، انجام داده‌اند. جامعه‌ی آماری این پژوهش، کلیه‌ی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که در دوره‌ی زمانی ۱۳۹۰-۱۳۸۴ مورد بررسی قرار گرفته‌اند. روش آزمون فرضیه‌ها در این پژوهش، روش داده‌های ترکیبی (پانل) بوده است. یافته‌های تجربی با استفاده از اطلاعات ۱۲۶ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و تحلیل رگرسیونی داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار EViews، نشان می‌دهد که کیفیت حسابرسی و دوره‌ی تصدی حسابرس اثر مستقیم بر سطح عدم تقارن اطلاعاتی داشته و با افزایش هر یک از آن‌ها میزان عدم تقارن اطلاعاتی حاکم بر شرکت‌ها افزوده می‌شود. همچنین یافته‌ها گویای آن است که نوع حسابرس رابطه‌ی معکوسی با عدم تقارن اطلاعاتی داشته و زمانی که حسابرسی شرکتی توسط سازمان حسابرسی صورت می‌پذیرد، از میزان عدم تقارن اطلاعاتی شرکت کاسته می‌شود.

هشی و رزمیان فیض‌آبادی (۱۳۹۲)، پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر ترکیب هیئت مدیره بر محتوای اطلاعاتی سود و کیفیت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، انجام داده‌اند. این تحقیق به بررسی تأثیر ترکیب و اندازه هیئت مدیره بر محتوای اطلاعاتی و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد. نمونه آماری

پژوهش شامل ۱۰۰ شرکت در دوره زمانی ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱ است. روش آماری مورد استفاده به منظور آزمون فرضیه‌ها داده های ترکیبی است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که محتوای اطلاعاتی سود با نسبت اعضای غیرموظف و اندازه هیئت مدیره، ارتباطی ندارد. یافته‌ها گویای این مطلب هستند که شرکت‌های با نسبت بالاتر اعضای غیرموظف هیئت مدیره در زمان گزارشگری اخبار بد محافظه-کار عمل نمی‌کنند؛ به علاوه، در هنگام شناسایی اخبار خوب نیز تأخیری در آن قائل نمی‌شوند. همچنین پس از بررسی رابطه بین اقلام تعهدی به عنوان شاخص کیفیت سود با نسبت اعضای غیرموظف هیئت مدیره مشخص شد که شرکت‌های با نسبت بالاتر اعضای غیرموظف در مقایسه با شرکت‌های با نسبت پایین‌تر اعضای غیرموظف در هیئت مدیره، کیفیت سود بالاتری را نشان می‌دهند.

نمازی و ابراهیمی (۱۳۹۲)، پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر ساختار مالکیت و ترکیب هیئت مدیره بر کارایی فنی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، انجام داده اند. هدف این مقاله، بررسی تأثیر ساختار مالکیت و ترکیب هیئت مدیره بر کارایی فنی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است. از این رو، نخست کارایی فنی شرکت‌ها با استفاده از تکنیک تحلیل پوششی داده‌ها (DEA) تعیین و سپس، رابطه بین تمرکز مالکیت، مالکیت نهادی و ترکیب هیئت مدیره با کارایی فنی مورد بررسی قرار گرفت. نمونه مورد بررسی شامل ۸۲ شرکت طی دوره زمانی ۱۳۸۱-۱۳۸۸ بود. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش به روش «داده‌های ترکیبی» بیانگر این است که پس از کنترل سایر عوامل تأثیرگذار بر کارایی، بین مالکیت نهادی با کارایی فنی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. اما بین تمرکز مالکیت و ترکیب هیئت مدیره با کارایی فنی رابطه مثبت بی معنی وجود دارد. بررسی تأثیر این سه ساز و کار با هم بر کارایی فنی نیز به نتیجه مذکور انجامید. این یافته با فرضیه نظارت کارا مبنی بر اعمال نظارت فعال از جانب مالکان نهادی بر مدیریت و کاهش هزینه‌های نمایندگی سازگار است.

محمودآبادی و همکاران؛ (۱۳۹۳)، پژوهشی با عنوان «بررسی اثرات ویژگی های هیئت مدیره بر عملکرد سرمایه فکری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، انجام داده است. هدف از این مقاله بررسی اثرات ویژگی های هیئت مدیره بر عملکرد سرمایه فکری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. به همین منظور، برای اندازه گیری سرمایه فکری شرکت ها از مدل پالیک استفاده شده است. نمونه آماری این پژوهش را ۷۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می دهد که در طی سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفته است. از تحلیل آماری رگرسیون خطی چند متغیره برای آزمون فرضیه های پژوهش استفاده شده است. نتایج آزمون فرضیه های پژوهش نشان می دهد که بین جدایی مدیر عامل از رئیس هیئت مدیره و سرمایه فکری رابطه مستقیم معناداری وجود دارد. اما بین سایر ویژگی های هیئت مدیره و سرمایه فکری رابطه معناداری وجود ندارد.

بهزادی و همکاران (۱۳۹۳)؛ پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین مشخصه های هیئت مدیره و ارزشیابی بیش از واقع سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، فصلنامه‌ی نظریه های نوین حسابداری، انجام داده‌اند. در این پژوهش رابطه بین مشخصه های هیئت مدیره و ارزشیابی بیش از واقع سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای سال های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفته است. پس از گردآوری داده ها، فرضیه های تحقیق با بکارگیری رگرسیون برای ۷۱ شرکت در دوره ۸ ساله با استفاده از نرم افزار Eviews مورد آزمون قرار گرفته شده است. یافته های حاصل از پژوهش حاکی از آن است که بین مشخصه های هیئت مدیره و ارزشیابی بیش از واقع سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین نتایج تحقیق نشان می دهد که بین متغیرهای کنترلی شامل نوع حسابرس، مالکیت نهادی، نسبت کیو توبین و ارزش دفتری هر سهم و ارزشیابی بیش از واقع سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد.

المنسیر و همکاران (۲۰۱۲)، در پژوهش خود حاکمیت شرکتی را بر عملکرد بانکهای اردن بررسی نموده اند. شاخصهای اندازه هیئت مدیره، ترکیب هیئت مدیره و مالکیت خارجی به عنوان شاخص های حاکمیت شرکتی در نظر گرفته شده است. نتایج حاصل از بررسی حاکی از آن است که رابطه مثبت بین شاخصهای حاکمیت شرکتی یعنی تعداد اعضای هیئت مدیره و

مالکیت خارجی و عملکرد سیستم بانکی اردن وجود دارد. اندازه هیئت مدیره و جدایی مالکیت از مدیریت رابطه منفی با عملکرد سیستم بانکی این کشور دارد.

لین و همکاران (۲۰۱۲) کیفیت اطلاعات حسابداری در شرکتهای آلمانی را قبل و بعد از بکارگیری استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی مورد مطالعه قرار دادند. آن ها دریافتند که بعد از بکارگیری استانداردهای مذکور، کیفیت اطلاعات حسابداری از لحاظ شناخت زودتر زیان، کاهش مدیریت سود و مربوط بودن اطلاعات در مقایسه با قبل از آن، افزایش یافته است. تن (۲۰۱۳) نشان داد هرگاه گزارش های مالی از سوی وام دهندگان مورد استفاده قرار می گیرد. یا وام دهندگان به شرکتهای ورشکسته وام اعطا می کنند و افرادی را برای تجدید ساختار شرکت بعد از ورشکستگی منصوب می کنند، آن گاه محافظه کاری حسابداری افزایش می یابد. نتیجه تحقیق او بیانگر آن است که هرگاه تامین مالی شرکت از طریق بدهی باشد، در آن صورت تقاضا برای گزارشگری مالی محافظه کارانه افزایش می یابد.

دیمیتروپولوس و همکاران (۲۰۱۳) اثر استفاده از استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی بر کیفیت اطلاعات حسابداری را در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار آتن بررسی نمودند. آن ها نشان دادند که بکارگیری این استانداردهای حسابداری موجب افزایش کیفیت اطلاعات حسابداری از لحاظ شناخت زودتر زیان، کاهش مدیریت سود و افزایش محتوای اطلاعاتی ارقام حسابداری شده است.

۴- فرضیه های پژوهش

فرضیه ۱- نسبت اعضای موظف به کل هیات مدیره (مدیران داخلی) بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

فرضیه ۲- دوگانگی نقش مدیرعامل بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

فرضیه ۳- اندازه هیئت مدیره بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

فرضیه ۴- ترکیب هیئت مدیره بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

فرضیه ۵- تمرکز مالکیت بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

فرضیه ۶- مالکیت مدیران بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

فرضیه ۷- ساختار مالکیت بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

۵- روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، از نظر روش، پیمایشی و از نظر جمع آوری داده ها توصیفی است و روش تحقیق از نوع پس رویدادی (استفاده از اطلاعات گذشته) می باشد و از لحاظ هدف، تحقیق کاربردی محسوب می شود. در این پژوهش به منظور مطالعه ای مباحث نظری مرتبط با موضوع پژوهش و نیز بررسی ادبیات موضوع و پیشینه ای پژوهش از اطلاعات مکتوب در این رابطه شامل کتب تخصصی، مجلات و مقالات، پایان نامه های مشابه و نیز اطلاعات موجود در اینترنت و بروشورها و کاتالوگ های مربوط به موضوع پژوهش استفاده خواهد شد. پس از بیان فرضیه های تحقیق نیازمند داده های مالی ترکیب هیئت مدیره و ساختار مالکیت هستیم که آن ها را مورد آزمون قرار دهیم. داده های مورد نظر که در ارتباط با متغیرهای مورد استفاده در تحقیق بوده و در جهت پرسش های تحقیق جمع آوری شده است. داده های متغیرهای ترکیب هیئت مدیره و ساختار مالکیت استفاده شده در آزمون از گزارش های سالیانه به صورت دستی استخراج شده است. داده های مالی از صورت های مالی حسابداری شده مندرج در سایت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس اوراق بهادار و نرم افزار ره آورد نوین استخراج شده است. جامعه آماری این تحقیق کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (که تا تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۹ تعداد آن ها ۵۶۴ شرکت بوده) طی دوره زمانی ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ (دوره ۶ ساله) است. از این جامعه شرکت ها، با توجه به شرایط زیر انتخاب شدند:

(۱) در طول سال‌های مالی ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ در بورس حضور داشته‌اند.

(۲) شرکت‌ها جزو بانک‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری، بیمه و نهادهای پولی و مالی نباشند، زیرا این شرکت‌ها ماهیت عملیاتشان متفاوت از سایر شرکت‌هاست.

(۳) پایان سال مالی آن‌ها آخر اسفند هر سال بوده و در طول دوره فوق‌الذکر تغییری در سال مالی نداده باشند. دلیل این شرط خنثی کردن چرخه‌های تجاری مؤثر بر وضعیت مالی شرکت‌هاست.

۶- یافته‌ها و بحث

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده و برای توصیف آماری متغیرها، توزیع فراوانی و شاخص‌های مرکزی و پراکندگی محاسبه شد. هم‌چنین برای آزمون استنباطی فرضیه‌ها از آزمون رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. برای انجام محاسبات مربوط به تجزیه و تحلیل اطلاعات از بسته‌های نرم‌افزاری /یویوز استفاده شد.

۶-۱- آمار توصیفی متغیرهای زمینه‌ای نمونه مورد مطالعه

استفاده از آمار توصیفی، با هدف تلخیص اطلاعات جمع‌آوری شده و شناخت بیشتر جامعه مورد بررسی، صورت پذیرفته است. هدف آمار توصیفی، استخراج نکات اساسی و ترکیب اطلاعات به کمک زبان اعداد است. توصیف آماری داده‌ها، گاهی در جهت تشخیص الگوی حاکم بر آن و پایه‌ای برای تبیین روابط بین متغیرهایی است که در پژوهش به کار می‌روند. در این بخش ابتدا تعدادی از داده‌های پرت حذف شده‌اند. داده‌هایی که به میزان قابل توجهی از داده‌های دیگر متفاوت بوده شناسایی و حذف شده‌اند. جدول زیر آماره‌های توصیفی (میانگین، انحراف معیار، حداکثر و حداقل) مربوط به هریک از متغیرهای کمی مورد استفاده در پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱. آمار توصیفی نمونه

نام متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداکثر	حداقل
نسبت اعضاء غیرموظف هیئت‌مدیره (Insidir)	0/47	0/27	5	1
اندازه هیئت مدیره (BoardSize)	5/22	0/50	9	5
تمرکز مالکیت (Inst)	0/73	0/18	0/99	0/15
مالکیت مدیران (ManOnw)	0/68	0/20	0/99	0/03
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری (MB)	6/13	14/64	152/87	-2/46
اهرم مالی شرکت (Lev)	0/64	0/26	3/06	0/15
اندازه شرکت (FirmSize)	5/84	0/61	7/99	4/36
کیفیت اطلاعات حسابداری (E/P)	0/10	0/32	2/21	-2/32

بطور میانگین ۰,۴۷ درصد از اعضای هیئت مدیره از اعضای موظف هیات مدیره می‌باشند. بیش از ۷۳ درصد مالکیت شرکت‌های مورد تحقیق بطور میانگین با تمرکز مالکیت اداره می‌شود. سهم مالکیت مدیران با متوسط ۶۸ درصد می‌باشد و نسبت به تمرکز مالکیت از انحراف بیشتری برخوردار است. انحراف معیار داده‌ها پراکندگی داده‌ها از میانگین را نشان می‌دهد. انحراف معیار کم نشان دهنده پراکندگی کم داده‌ها از میانگین و انحراف معیار زیاد نشان دهنده پراکندگی زیاد داده‌ها از میانگین است.

۶-۲- آزمون استنباطی (رگرسیون چندمتغیره)

فرضیه ۱. نسبت اعضاء غیرموظف به کل هیئت مدیره (مدیران داخلی) بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

جدول ۲. نتایج آزمون فرضیه اول

متغیر	ضریب	P-Value
ضریب ثابت	.118۰	.000۰
نسبت اعضاء غیرموظف به کل هیئت مدیره	.049۰	.018۰
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	-.004۰	.554۰
اهرم مالی شرکت	.876۰	.003۰
اندازه شرکت	-.180۰	.130۰

رابطه خطی بودن این فرضیه با توجه به مقدار آماره $F = 2.000$ بدست آمده از جدول آنالیز واریانس و مقدار $sig = 0.004$ در سطح معنی داری پنج درصد (و بالطبع یک درصد) تأیید گردید. بعد از آزمون فرض خطی بودن فرضیه، به بررسی آزمون معنا دار بودن ضرایب پرداخته شد. نتایج آزمون نشان دهنده این است که متغیر مستقل نسبت اعضاء موظف به کل هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات دارای تاثیر معناداری نمی باشند و همچنین با توجه به ضریب تعیین مدل، حدود ۷،۱ درصد از تغییرات یا پراکندگی در متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری، توسط متغیرهای مستقل به طور توأم تبیین می گردد. با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه اول در سطح معناداری ۰،۹۵ تأیید می شود و نشان دهنده وجود تاثیر معناداری بین نسبت اعضاء غیرموظف به کل هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه مخالف نتایج تحقیق جوآن هو (۲۰۰۹) می باشد که نشانگر تاثیر منفی بین نسبت اعضاء غیر موظف هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات بوده است.

فرضیه ۲- دوگانگی نقش مدیرعامل بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

جدول ۳. نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیر	ضریب	P-Value
ضریب ثابت	0.118	0.000
دوگانگی نقش مدیرعامل	-0.123	0.531
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	-0.005	0.492
اهرم مالی شرکت	.797۰	.010۰
اندازه شرکت	-.167۰	.161۰

رابطه خطی بودن این فرضیه با توجه به مقدار آماره $F = 2.550$ بدست آمده از جدول آنالیز واریانس و مقدار $sig = 0.004$ در سطح معنی داری پنج درصد (و بالطبع یک درصد) تأیید گردید. بعد از آزمون فرض خطی بودن فرضیه، به بررسی آزمون معنادار بودن ضرایب پرداخته شد. نتایج آزمون نشان دهنده این است که متغیر مستقل دوگانگی نقش مدیرعامل با کیفیت اطلاعات دارای تاثیر معناداری نمی باشند. با توجه به ضریب تعیین مدل، حدود ۷ درصد از تغییرات یا پراکندگی در متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری، توسط متغیرهای مستقل به طور توأم تبیین می گردد. با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه دوم در سطح معناداری ۰،۹۵ رد می شود و نشان دهنده عدم وجود تاثیر معناداری

بین دوگانگی نقش مدیرعامل با کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه موافق با نتایج تحقیق حساس یگانه و همکاران (۱۳۸۸) می باشد زیرا آن ها نیز دریافته اند که بین حضور مدیر عامل در هیئت مدیره شرکت و کیفیت اطلاعات، تاثیر منفی وجود دارد همچنین گارسیا و همکاران (۲۰۰۵) به این موضوع اشاره کردند و نتایج تحقیق ایشان نشان دهنده افزایش درجه کیفیت اطلاعات در هنگام اثرگذاری کم مدیرعامل در هیئت مدیره است که این مخالف نتایج تحقیق احمدپور و همکاران (۱۳۹۱) می باشد زیرا نتایج تحقیق آن ها حاکی از این بود که با داشتن نقش دوگانه مدیرعامل تقاضا برای کیفیت اطلاعات افزایش می یابد.

فرضیه ۳- اندازه هیئت مدیره بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

جدول ۴. نتایج آزمون فرضیه سوم

متغیر	ضریب	P-Value
ضریب ثابت	.117۰	.000۰
اندازه هیئت مدیره	-.084۰	.415۰
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	-.005۰	.514۰
اهرم مالی شرکت	.911۰	.002۰
اندازه شرکت	-.158۰	.185۰

رابطه خطی بودن این فرضیه با توجه به مقدار آماره $F = 2.574$ بدست آمده از جدول آنالیز واریانس و مقدار $sig = 0.004$ در سطح معنی داری پنج درصد (و بالطبع یک درصد) تأیید گردید. بعد از آزمون فرض خطی بودن فرضیه، به بررسی آزمون معنادار بودن ضرایب پرداخته شد. نتایج آزمون نشان دهنده این است که متغیر مستقل اندازه هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات دارای تاثیر معناداری نمی باشند. با توجه به ضریب تعیین مدل، حدود ۷,۱ درصد از تغییرات یا پراکندگی در متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری، توسط متغیرهای مستقل به طور توأم تبیین می گردد. با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه سوم در سطح معناداری ۰,۹۵ رد می شود و نشان دهنده عدم وجود تاثیر معناداری بین اندازه هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه موافق نتایج حاصل از تحقیق جوآن هو (۲۰۰۹) می باشد زیرا نتایج تحقیق ایشان نشانگر تاثیر منفی اندازه هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات حسابداری بوده است.

فرضیه ۴- ترکیب هیئت مدیره بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

جدول ۵. نتایج آزمون فرضیه چهارم

متغیر	ضریب	P-Value
ضریب ثابت	.116۰	.000۰
نسبت اعضاء موظف هیئت مدیره	.048۰	.824۰
دوگانگی نقش مدیرعامل	-.126۰	.525۰
اندازه هیئت مدیره	-.087۰	.405۰
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	-.006۰	.451۰
اهرم مالی شرکت	.838۰	.010۰
اندازه شرکت	-.167۰	.170۰

رابطه خطی بودن این فرضیه با توجه به مقدار آماره $F = 1.961$ بدست آمده از جدول آنالیز واریانس و مقدار $sig = 0.017$ در سطح معنی داری پنج درصد (و بالطبع یک درصد) تأیید گردید. بعد از آزمون فرض خطی بودن فرضیه، به بررسی آزمون معنادار بودن ضرایب پرداخته شد. نتایج آزمون نشان دهنده این است که متغیر مستقل ترکیب هیئت

مدیره با کیفیت اطلاعات دارای تاثیر معناداری نمی باشند. با توجه به ضریب تعیین مدل، حدود ۷,۴ درصد از تغییرات یا پراکندگی در متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری، توسط متغیرهای مستقل به طور توأم تبیین می گردد. با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه چهارم در سطح معناداری ۰,۹۵ رد می شود و نشان دهنده عدم وجود تاثیر معناداری بین ترکیب هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه موافق نتایج تحقیق بادآور نهندی و همکاران می باشد زیرا با توجه به نتایج تحقیق ایشان رابطه ای بین ترکیب هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات دیده نشد. در نتیجه نتایج نشان دهنده این مطلب است که وضعیت ترکیب هیئت مدیره در ایران عامل مهمی در تعیین کیفیت گزارشگری مالی نیست که با نتایج تحقیقات بیگس و همکاران (۲۰۰۴) و احمد ودوئلمن (۲۰۰۵) مطابقت ندارد.

فرضیه ۵- تمرکز مالکیت بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

جدول ۶. نتایج آزمون فرضیه پنجم

متغیر	ضریب	P-Value
ضریب ثابت	.119۰	.000۰
تمرکز مالکیت	.502۰	.124۰
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	-.002۰	.755۰
اهرم مالی شرکت	.849۰	.003۰
اندازه شرکت	-.201۰	.093۰

رابطه خطی بودن این فرضیه با توجه به مقدار آماره $F = 3.000$ بدست آمده از جدول آنالیز واریانس و مقدار $sig = 0.001$ در سطح معنی داری پنج درصد (و بالطبع یک درصد) تأیید گردید. بعد از آزمون فرض خطی بودن فرضیه، به بررسی آزمون معنادار بودن ضرایب پرداخته شد. نتایج آزمون نشان دهنده این است که متغیر مستقل تمرکز مالکیت با کیفیت اطلاعات دارای تاثیر معناداری نمی باشند. با توجه به ضریب تعیین مدل، حدود ۸,۱ درصد از تغییرات یا پراکندگی در متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری، توسط متغیرهای مستقل به طور توأم تبیین می گردد. با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه پنجم در سطح معناداری ۰,۹۵ رد می شود و نشان دهنده عدم وجود تاثیر معناداری بین تمرکز مالکیت با کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه مخالف نتایج تحقیق حساس یگانه و همکاران (۱۳۸۸) می باشد که حاکی از آن است که بین تمرکز مالکیت و کیفیت اطلاعات یک رابطه معکوس برقرار است و همچنین نتایج تحقیق نکونام و همکاران (۱۳۹۱)، یوما و جنکینز (۲۰۰۶) و آستامی و تاور (۲۰۰۶) که نشانگر رابطه معکوس بین سطح تمرکز مالکیت و کیفیت اطلاعات حسابداری است با نتایج این فرضیه مطابقت ندارد.

فرضیه ۶- مالکیت مدیران بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

جدول ۷. نتایج آزمون فرضیه ششم

متغیر	ضریب	P-Value
ضریب ثابت	.120۰	.000۰
مالکیت مدیران	.303۰	.258۰
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	-.003۰	.668۰
اهرم مالی شرکت	.834۰	.003۰
اندازه شرکت	-.174۰	.141۰

رابطه خطی بودن این فرضیه با توجه به مقدار آماره $F = 2.805$ بدست آمده از جدول آنالیز واریانس و مقدار $sig = 0.002$ در سطح معنی داری پنج درصد (و بالطبع یک درصد) تأیید گردید. بعد از آزمون فرض خطی بودن فرضیه، به بررسی آزمون معنادار بودن ضرایب پرداخته شد. نتایج آزمون نشان دهنده این است که متغیر مستقل مالکیت مدیران با کیفیت اطلاعات دارای تاثیر معناداری نمی باشند. با توجه به ضریب تعیین مدل، حدود ۷,۷ درصد از تغییرات یا پراکندگی در متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری، توسط متغیرهای مستقل به طور توأم تبیین می گردد. با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه ششم در سطح معناداری ۰,۹۵ رد می شود و نشان دهنده عدم وجود تاثیر معناداری بین مالکیت مدیران با کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه موافق نتایج تحقیق احمدپور و همکاران (۱۳۹۱) می باشد که نشانگر وجود رابطه مثبت بین مالکیت مدیران و کیفیت اطلاعات است. تشریک مساعی و مالکیت درون سازمانی به عنوان سازوکاری کارا در همسو کردن منافع و کاهش هزینه های نمایندگی نقش اساسی ایفا می کند. در جهت کاهش نمایندگی باید مالکیت درون سازمانی افزایش یابد. اما بانتهای تحقیق زی و ژو (۲۰۰۹)، نکونام و همکاران (۱۳۹۱)، امیری (۱۳۸۹) مطابقت ندارد.

فرضیه ۷- ساختار مالکیت بر کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

جدول ۸. نتایج آزمون فرضیه هفتم

متغیر	ضریب	P-Value
ضریب ثابت	.120۰	.000۰
تمرکز مالکیت	.447۰	.289۰
مالکیت مدیران	.065۰	.851۰
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	-.002۰	.759۰
اهرم مالی شرکت	.840۰	.003۰
اندازه شرکت	-.197۰	.101۰

رابطه خطی بودن این فرضیه با توجه به مقدار آماره $F = 2.547$ بدست آمده از جدول آنالیز واریانس و مقدار $sig = 0.002$ در سطح معنی داری پنج درصد (و بالطبع یک درصد) تأیید گردید. بعد از آزمون فرض خطی بودن فرضیه، به بررسی آزمون معنادار بودن ضرایب پرداخته شد. نتایج آزمون نشان دهنده این است که متغیر مستقل ساختارمالکیت با کیفیت اطلاعات دارای تاثیر معناداری نمی باشند. با توجه به ضریب تعیین مدل، حدود ۸,۲ درصد از تغییرات یا پراکندگی در متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری، توسط متغیرهای مستقل به طور توأم تبیین می گردد. با توجه به نتایج بدست آمده، فرضیه هفتم در سطح معناداری ۰,۹۵ رد می شود و نشان دهنده عدم وجود تاثیر معناداری بین ساختارمالکیت با کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه مخالف نتایج تحقیق نکونام و همکاران (۱۳۹۱) می باشد. بطور خلاصه و در قالب جداول زیر فرضیه ها و نتایج آن نشان داده شده است.

۷- نتایج پژوهش

نتایج	فرضیه
تأیید	فرضیه اول بین نسبت اعضاء غیرموظف به کل هیئت مدیره (مدیران داخلی) با کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر وجود دارد
رد	فرضیه دوم بین دوگانگی نقش مدیرعامل با کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر وجود دارد

رد	فرضیه سوم بین اندازه هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر وجود دارد
رد	فرضیه چهارم بین ترکیب هیئت مدیره با کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر وجود دارد
رد	فرضیه پنجم بین تمرکز مالکیت با کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر وجود دارد
رد	فرضیه ششم بین مالکیت مدیران با کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر وجود دارد
رد	فرضیه هفتم بین ساختار مالکیت با کیفیت اطلاعات حسابداری تاثیر وجود دارد

۸. پیشنهادهای کاربردی

۱. به سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان شرکتها پیشنهاد می شود برای سنجش میزان کیفیت سود شرکتها جهت تصمیم گیری های خود، به ساختار مالکیت شرکتها و اعمال کیفیت اطلاعات در آن توجه نمایند زیرا سود شرکت هایی که با توجه به اطلاعاتشان بهتر عمل کنند با کیفیت تر است.
۲. با توجه به نتایج این تحقیق به تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری پیشنهاد می شود، که به مقوله ی کیفیت اطلاعات حسابداری به طور عمیق تر توجه کنند و با انجام تحقیق های متعدد به منافع آن بیشتر اشراف یابند.

منابع

- ابراهیمی کردلر ، علی؛ شهریاری ، علیرضا ؛ ۱۳۸۸ ؛ بررسی رابطه بین هزینه های سیاسی و محافظه کاری(فرضیه سیاسی) در بورس اوراق بهادار تهران ؛ فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابداری ؛ دوره ۱۶ ؛ شماره ۴
- اسدی ، غلامحسین ؛ جلالیان ، رامین ؛ ۱۳۹۱؛ بررسی تاثیر ساختار سرمایه ، سهامداران و بزرگی شرکت بر میزان اعمال محافظه کاری در شرکتها ؛ فصلنامه بررسیهای حسابداری و حسابداری ؛ دوره ۱۹ ؛ شماره ۶۷
- اسرافیل پور، توحید؛ جبارزاده کنگرلوئی، سعید؛ دهقان خانقاهی، بیتا؛ (۱۳۹۲)، «تأثیر کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعاتی»، نظریه های نوین حسابداری، شماره فصلنامه سال سوم - شماره ۴ - پایانی ۱۰ - زمستان ۱۳۹۲.
- اعتمادی ، حسین ؛ فرج زاده دهکردی ، حسن ؛ ۱۳۹۱؛ تاثیر مدیریت سود و ساختار سرمایه بر محافظه کاری سود ؛ تحقیقات حسابداری و حسابداری ؛ شماره ۱۳
- بهزادی، نهاد؛ جبارزاده کنگرلوئی، سعید؛ برادران حسن زاده، رسول؛ متوسل، مرتضی؛ (۱۳۹۳)، «بررسی رابطه بین مشخصه های هیأت مدیره و ارزشیابی بیش از واقع سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، نظریه های نوین حسابداری، شماره فصلنامه سال چهارم - شماره ۳ - پایانی ۱۳ - پاییز ۱۳۹۳.
- بهزادی، نهاد؛ جبارزاده کنگرلوئی، سعید؛ برادران حسن زاده، رسول؛ متوسل، مرتضی؛ (۱۳۹۳)، «بررسی رابطه بین مشخصه های هیأت مدیره و ارزشیابی بیش از واقع سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، فصلنامه ی نظریه های نوین حسابداری، سال چهارم، شماره ۳، پایانی ۱۳، پاییز ۱۳۹۳.
- حساس یگانه، یحیی؛ مرادی، محمد و اسکندر، هدی، (۱۳۸۷)، «بررسی رابطه بین سرمایه گذاران نهادی و ارزش شرکت»، بررسی های حسابداری و حسابداری، شماره ۵۲، صص ۱۲۲-۱۰۷.
- حساس یگانه، یحیی و باغومیان، رافیک، (۱۳۸۵)، «نقش هیئت مدیره در حاکمیت شرکتی»، ماهنامه حسابداری، سال ۲۰. ش ۱۷۳، صص ۳۳-۳۰ و ۶۵-۶۰.
- خدای پور ، احمد ؛ ترک زاده ماهانی ، علی ؛ ۱۳۸۹ ؛ مالیات و محافظه کاری در گزارشگری مالی و مربوط بودن اطلاعات حسابداری ؛ مجله پژوهشهای حسابداری مالی ؛ دوره ۳ ؛ شماره ۳
- خواجوی ، شکراله ؛ ولی پور ، هاشم ؛ عسکری ، سهیلا ؛ ۱۳۸۹ ؛ بررسی تاثیر محافظه کاری بر پایداری سود شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ؛ مجله تحقیقات حسابداری و حسابداری ؛ شماره ۸
- خوش طینت ، محسن ؛ یوسفی ، فرشته ؛ ۱۳۸۶ ؛ رابطه بین تقارن و عدم تقارن اطلاعاتی و محافظه کاری ؛ مطالعات حسابداری ؛ شماره ۲۰
- رضازاده ، جواد ؛ آزاد، عبدا... ؛ ۱۳۸۷ ؛ رابطه بین تقارن اطلاعاتی و محافظه کاری در گزارشگری مالی ؛ فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابداری ؛ شماره ۵۴
- سجادی ، سید حسین و زارع زاده مهریزی، محمدصادق، (۱۳۹۰)، « بررسی رابطه بین طرح های پاداش مدیران و معیارهای اقتصادی ارزیابی عملکرد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، مجله پژوهش های حسابداری مالی ، سال سوم، شماره چهارم، شماره پایانی ۱۰، زمستان ۱۳۹۰.
- کردستانی ، غلامرضا ؛ خلیلی ، مهدی ؛ ۱۳۹۰ ؛ تاثیر محافظه کاری بر محتوای اطلاعاتی تفاضلی جریانهای نقدی و اقلام تعهدی ؛ مجله دانش حسابداری ؛ شماره ۲(۴)
- کرمی ، غلامرضا ؛ حسینی ، سید علی ؛ حسینی ، عباس ؛ ۱۳۸۹ ؛ بررسی رابطه بین سازوکارهای نظام راهبری شرکت و محافظه کاری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ؛ مجله تحقیقات حسابداری ؛ شماره ۲(۷)
- کیانی فر، آریتا، وحیدی الیزایی، ابراهیم، (۱۳۹۲)، «بررسی تاثیر ویژگیهای هیئت مدیره و کیفیت حسابداری بر عملکرد شرکت در بورس اوراق بهادار تهران»، دومین کنفرانس ملی حسابداری، مدیریت مالی و سرمایه گذاری.
- لطفی ، احمد ؛ حاجی پور ، میثم ؛ ۱۳۸۹ ؛ تاثیر محافظه کاری بر خطای مدیریت در پیش بینی سود ؛ مجله حسابداری مدیریت ؛ شماره ۳(۴)

- محمودآبادی، حمید؛ رضایی، غلامرضا؛ سعیدی، مجتبی؛ (۱۳۹۳)، «بررسی اثرات ویژگی های هیأت مدیره بر عملکرد سرمایه فکری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، نظریه های نوین حسابداری شماره فصلنامه سال چهارم - شماره ۲-پیاپی ۱۲-تابستان ۱۳۹۳.
- محمودی، محمد؛ اسدی، اصغر؛ آبار، ولی؛ (۱۳۹۲)، «نقش کیفیت اطلاعات حسابداری و عدم نقدشوندگی بر بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، نظریه های نوین حسابداری شماره فصلنامه سال سوم - شماره ۴ - پیاپی ۱۰- زمستان ۱۳۹۲.
- مرادزاده فرد، مهدی؛ بنی مهد، بهمن؛ دیندار یزدی، مهدی؛ ۱۳۹۰؛ بررسی رابطه بین محافظه کاری و نظام راهبری شرکتی در بورس اوراق بهادار تهران؛ مجله حسابداری مدیریت؛ شماره ۴(۸)
- مشایخ، شهناز، اسماعیلی، مریم، (۱۳۸۵)، «بررسی رابطه بین کیفیت سود و برخی از جنبه های اصول راهبری در شرکت های پذیرفته شده در بورس تهران»، بررسی های حسابداری و حسابرسی شماره ۴۵، صص ۲۵-۴۲.
- مشایخی، بیتا؛ محمد آبادی، مهدی؛ ۱۳۸۸؛ تاثیر محافظه کاری حسابداری بر پایداری و توزیع سود؛ فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابداری؛ شماره ۵۶
- مکرمی، یداله، (۱۳۸۵)، «اصول نظام راهبردی بنگاه»، مجله های حسابداری، شماره ۳۲، صص ۴۵-۴۰.
- مهرانی، کاوه؛ حلاج، محمد؛ ابراهیمی کردلر، علی؛ ۱۳۹۰؛ رابطه بین اقلام تعهدی غیر منتظره و محافظه کاری در حسابداری در بورس اوراق بهادار تهران؛ فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابداری؛ شماره ۶۳
- نمازی، محمد؛ ابراهیمی، شهلا؛ (۱۳۹۲)، «بررسی تأثیر ساختار مالکیت و ترکیب هیأت مدیره بر کارایی فنی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، مقالات آماده انتشار، پذیرفته شده، انتشار آنلاین از تاریخ ۰۶ آذر ۱۳۹۲.
- هشی، عباس؛ رزمیان فیض آبادی، علیرضا؛ (۱۳۹۲)، «بررسی تأثیر ترکیب هیأت مدیره بر محتوای اطلاعاتی سود و کیفیت سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، مقالات آماده انتشار، پذیرفته شده، انتشار آنلاین از تاریخ ۰۶ آذر ۱۳۹۲.
- Al Manaseer, Mousa F., Riyad Mohamad Al – Hindawi and Mohamad Abdulrahim Al – Dahiyat , (2012), "The impact of corporate governance on the performance of Jordanian Banks", *European Journal of Scientific Research*, ISSN 1450 – 216X Vol.67 No.3(2012), PP. 349 – 359.
- Asymmetry between majority and minority shareholders. *The international journal of accounting*.45(4):455
- Banks, E. (2004). "Corporate Governance: Financial Responsibility, Controls and Ethics. Palgrave Macmillan", Inc, New York.
- Bartov, Ferdinand and Judy. (2000). "Discretionary-Accruals Models and Audit Qualifications", *Journal of Accounting and Economic*, Vol 81, No 8, pp: 121-112.
- Basu, S. (1997). The conservatism principle and the asymmetric imeliness of earnings. *Journal of Accounting And Economics*, vol 24, pp3-37..
- Booth, L., Aivazian, V., Demirgüç-Kunt, A., & Maksimovic, V. (2001). Capital structures in developing countries. *Journal of Finance*, 56(1), 87-130.
- Chi, W. and Wang, C. 2008. Accounting conservatism in a setting of information
- Chi, W., Liu, C. H. and T, Wang. 2009. What affects accounting conservatism: A corporate governance perspective. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*. 5(1):47.
- DeAngelo, L. (1981). "Auditor Size and Audit Quality", *Journal of Accounting and Economics*: 1983-99.
- Dimitropoulos P. E., Asteriou D., Kousenidis, D., and Leventis S., (2013) The impact of IFRS on accounting quality: Evidence from Greece, *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting* 29 PP. 108-123.
- Guangui Ran, Qiaoling Fang, Shuai Luo, Kam C. Chan, (2014), "Supervisory board characteristics and accounting information quality: Evidence from China", *International Review of Economics and Finance*, doi: 10.1016/j.iref.2014.10.011.
- Hamdan Allam d(2012) The Accounting Conservatism and Earnings Quality in Bahrain Stock Exchange , *Journal of gulf and Arabic Peninsula Studies* , Volume :38 Issue : 144.
- Harford, Jarrad, Li, Kai, and Xinlei Zhao, (2007), Corporate Boards and the Leverage and Debt Maturity Choices, available at: <http://ssrn.com/abstract=891300>.

- Iatridis, G. (2011). Accounting disclosures, accounting quality and conditional and unconditional conservatism. *International Review of Financial Analysis*. 20(2)(Apr):88.
- Jensen, M.C., and Meckling W.H., (2007). "Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure", *Journal of Financial Economics* (October): 305-360.
- Kravet, T. (2012). Accounting Conservatism and Managerial Risk-Taking: Corporate Acquisitions. Working Paper, University of Texas at Dallas.
- Krivogorsky, V. (2006). "Ownership, board structure, and performance in continental Europe". *The International Journal of Accounting*, 41, 176-197.
- Kumar, J. (2003). "Does Ownership Structure Influence Firm value? Evidence from India". Working paper. [Online]. www.ssrn.com.
- Laffond, R. and R. L. Watts. 2006. The Information Role of conservative Financial Statements. On Line: www.SSRN.Com.
- LaFond, R., and R. Watts. 2008. The information role of conservatism. *The Accounting Review* 83 (2) (Mar): 447.
- Laporta, T. (2009). "managerial ownership and firm performance in listed Danish firms". *European management journal*, 23, pp.542-553.
- Lee, J. (2010). The Role of Accounting Conservatism in Firms' Financial Decisions. Working Paper, Northwestern University
- Lin, S., Riccardi, W., Wang C., (2012) Does accounting quality change following a switch from U.S.GAAP to IFRS? Evidence from Germany, *Journal of Accounting and Public Policy* 31 PP. 641-657
- Lin, Chen, Ma, Yue, Malatesta, Paul, and Yuhai Xuan, (2011), Ownership structure and the cost of corporate borrowing, *Journal of Financial Economics*, 100, 1-23.
- Palmrose Z., (2008). "An analysis of auditor litigation and audit service quality", *The Accounting Review* (January):55-73.
- Pergola, T. (2006). "Management Entrenchment, Corporate Governance, and Earnings Quality". Unpublished PhD Dissertation, Nova Southwestern University, School of Business and Entrepreneurship.
- Roychowdhury, Sugata. and Watts, Ross, L (2006) «Asymmetric Timeliness of Earnings, Market – to Book and Conservatism in Financial Reporting » *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 44, pp 2-31.
- Ruch, G. and G., Taylor. 2011. Accounting Conservatism and its Effects on Financial Reporting Quality: A Review of the Literature. SSRN
- Steger U. and Aman Wolfgang, *Corporate Governance: How to Add Value*, Wiley Pub., 2008.
- Tan L., (2013) Creditor control rights, state of nature verification, and financial reporting conservatism, *Journal of Accounting and Economics* 55 PP. 1-22.
- Tendello, B., Vanstraelen, A., (2008), "Earnings Management and Audit Quality in Europe: from the Private Client segment", *European Accounting Review*, vol, 17, No, 3, pp 447-469.
- Yermack, D. (2006). "Higher market valuation of companies with a small board of directors". *Journal of Financial Economics*. 40, 185-211.